

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

การวิจัยเรื่อง ความต้องการการเรียนรู้ตลอดชีวิตของประชาชนในเขตเทศบาลนครพิษณุโลก ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงบรรยาย (Descriptive Research) ประเภทการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) กล่าวถึงวิธีการดำเนินการวิจัยซึ่งประกอบด้วย ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือในการวิจัย การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูลการวิเคราะห์ข้อมูล สถิติที่ใช้ในการวิจัย ซึ่งแต่ละขั้นตอนมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลนครพิษณุโลก มีอายุระหว่าง 15 ปี ขึ้นไป จำนวน 70,552 คน (สำนักงานทะเบียนท้องถิ่น เทศบาลนครพิษณุโลก ,2551,หน้า 8) เลือกมาเป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 400 คน โดยวิธีการสุ่มหลายขั้นตอน (Multi Stage Random Sampling) ซึ่งมีขั้นตอนการสุ่มเลือกกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

1. กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยนำประชากรของประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตบริการของเทศบาลนครพิษณุโลกอายุ 15 ปี ขึ้นไป จำนวน 70,552 คน มาคำนวณหาขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของยามาเน่ (Yamane, 1967 อ้างอิงใน เทียมจันทร์ พานิชย์ผลินไทย, หน้า 138) กำหนดค่าความคลาดเคลื่อนของการสุ่ม .05 ซึ่ง ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 396.36 คน $\approx$ 400 คน

2. แจกแจงประชากรของประชาชนในเขตบริการเทศบาลนครพิษณุโลกโดยพื้นที่ตามการจัดตั้งชุมชนจำนวน 54 ชุมชน แบ่งเป็น 4 โซน (กองสวัสดิการสังคมเทศบาลนครพิษณุโลก ,2552,หน้า 14) เลือกมาเป็นกลุ่มตัวอย่างโดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย(Simple Random Sampling) จำนวนร้อยละ 30 ได้ จำนวน 16 ชุมชน ซึ่งได้แก่ ดังนี้

ตาราง 3 แสดง พื้นที่ตั้งของชุมชนและจำนวนประชาชน ในเขตเทศบาลนคร
พิษณุโลกจากการสุ่มอย่างง่ายร้อยละ 30

พื้นที่	จำนวนชุมชน ทั้งหมด	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง(30%)	
		ชุมชนที่สุ่มได้	จำนวนประชากร(คน)
โซนที่ 1	12 ชุมชน	1. วัดน้อยพัฒนา	540
		2. สุพรรณกัลยา	682
		3. พระองค์ขาว	712
โซนที่ 2	14 ชุมชน	1. พิชัยสงคราม	628
		2. เสือทิม	865
		3. ราชพฤกษ์	662
		4. รถไฟสามัคคี	367
โซนที่ 3	13 ชุมชน	1. ชุนพิเรนทรเทพ	552
		2. ร่วมใจไมตรี	872
		3. ท่ามะปราง	1028
		4. พันปี	2033
โซนที่ 4	15 ชุมชน	1.พระร่วงชอย 2	657
		2.ไชนานุภาพ	537
		3.ประชาอุทิศ	1251
		4.บ้านคลองสามัคคี	1990
		5.วัดจันทร์ตะวันตก	1249

3. เลือกกลุ่มตัวอย่างจากแต่ละชุมชนในข้อ 1.2 โดยวิธีการสุ่มแบบบังเอิญ (Accidental Sampling) โดยเทียบสัดส่วนกับขนาดกลุ่มตัวอย่างที่กำหนดไว้ ซึ่งได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 396.36 คน $\approx$ 400 คน จากประชาชนที่มีอายุระหว่าง 15 ปี ขึ้นไป ในเขตเทศบาลนครพิษณุโลก ทั้งหมด 70,552 คน ดังแสดงรายละเอียดในตาราง 4

ตาราง 4 แสดงจำนวนกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นประชาชน อายุระหว่าง 15 ขึ้นไป และอาศัยอยู่ในเขตเทศบาลนครพิษณุโลก

พื้นที่บริการ(โซน)	รายชื่อชุมชน	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
โซนที่ 1	1.วัดน้อยพัฒนา	540	15
	2.สุพรรณกัลยา	682	18
	3.พระองค์ขาว	712	19
โซนที่ 2	1.พิชัยสงคราม	628	17
	2.เสือทิม	865	24
	3.ราชพฤกษ์	662	18
	4.รถไฟสามัคคี	367	10
โซนที่ 3	1.ขุนพิเรนทรเทพ	552	15
	2.ร่วมใจไมตรี	872	24
	3.ท่ามะปราง	1028	28
	4.พันปี	2033	56
โซนที่ 4	1.พระร่วงชอย 2	657	18
	2.ไชยานุภาพ	537	15
	3.ประชาอุทิศ	1251	34
	4.บ้านคลองสามัคคี	1990	54
	5.วัดจันทร์ตะวันตก	1249	34
4 โซน	16 ชุมชน	14,625	400 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าเป็นแบบสอบถาม สำหรับประชาชน อายุ 15 ปีขึ้นไป ในเขตเทศบาลนครพิษณุโลก แบ่งออกเป็นดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถามเป็นแบบสำรวจรายการ (Check List) ประกอบด้วย โซน เพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับระดับความต้องการการเรียนรู้ตลอดชีวิตของประชาชนในเขตเทศบาลนครพิษณุโลก เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale)

ประกอบด้วย 3 ด้าน คือ 1) ด้านการพัฒนาตน 2) ด้านการพัฒนางาน 3) ด้านการปรับตนในสังคม ได้ปรับปรุงจากแบบสอบถามความต้องการในการเรียนรู้ตลอดชีวิตของ ปณิธาน วัฒนพานิชกิจ (2548, หน้า 113-117) เดชา หวังมี (2550, หน้า 171-184) กฤติกา คูศิริรัตน์ (2545, หน้า 83- 87) และสมคิด พรหมเมศร์ (2544, หน้า 105-108) ซึ่งแบ่งเป็น 4 ระดับ คือ

- 4 หมายถึง มีความต้องการมาก
- 3 หมายถึง มีความต้องการปานกลาง
- 2 หมายถึง มีความต้องการน้อย
- 1 หมายถึง ไม่ต้องการ

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามลักษณะคำถามปลายเปิด ระบุลำดับความต้องการการเรียนรู้ตลอดชีวิตโดยเรียงลำดับความสำคัญจำนวน 10 ข้อ

ตอนที่ 4 เป็นแบบสอบถามลักษณะคำถามปลายเปิด สอบถามเกี่ยวกับปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะต่อความต้องการการเรียนรู้ตลอดชีวิตของประชาชนในเขตเทศบาลนครพิษณุโลก

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า เป็นแบบสอบถามวัดระดับความต้องการการเรียนรู้ตลอดชีวิตของประชาชนในเขตเทศบาลนครพิษณุโลก โดยมีขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้านี้

1. ศึกษาค้นคว้า แนวคิดจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความต้องการในการเรียนรู้ตลอดชีวิตของประชาชนในชนบทเพื่อเป็นแนวทางสำหรับการสร้างแบบสอบถาม
2. นำแนวคิดทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องที่ได้จากการศึกษาเอกสารมากำหนดกรอบในการสร้างแบบสอบถามให้ครอบคลุมวัตถุประสงค์ของเนื้อหาที่ต้องการวัด ได้แก่
  - 2.1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามโดยตั้งวัตถุประสงค์ว่าต้องการศึกษาความต้องการการเรียนรู้ตลอดชีวิตของประชาชนกลุ่มใด คุณลักษณะใดและทำการวิเคราะห์เพื่อให้ทราบว่า คุณลักษณะของประชาชนที่ต้องการการศึกษานั้นมีอะไรบ้าง
  - 2.2 แบบวัดระดับความต้องการในการเรียนรู้ตลอดชีวิตของประชาชน โดยปรับปรุงจาก แบบสอบถามความต้องการการเรียนรู้ตลอดชีวิตของผู้สูงอายุของ ปณิธาน วัฒนพานิชกิจ (2548, หน้า 113 -117) แบบสอบถามความต้องการในการเรียนรู้ของประชาชนในจังหวัดพังงาของ เดชา หวังมี (2550, หน้า 171-184) แบบสอบถามความต้องการศึกษาตลอดชีวิตของผู้สูงอายุในเขตกรุงเทพมหานครของ กฤติกา คูศิริรัตน์ (2545, หน้า 83- 87) และ

แบบสอบถามความต้องการการศึกษาลดชีวิตของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองอุดรดิตถ์ ของ สมคิด พรหมเมศร์ (2544, หน้า 105 -108)

3. นำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จแล้วให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา(Content Validity) และพิจารณาสิ่งที่ควรแก้ไขปรับปรุงแล้วนำผลการพิจารณาไปทำการวิเคราะห์หาความเที่ยงระหว่างข้อความกับความต้องการในด้านนั้นๆ

4. นำแบบสอบถามที่ผ่านการแก้ไขปรับปรุงแล้วนำไปทดลองใช้ (Try out) กับกลุ่มประชากร จำนวน 30 คน เพื่อหาค่าอำนาจจำแนก (Discrimination) รายข้อของเครื่องมือโดยหาค่าสหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนของแต่ละข้อกับคะแนนรวมทั้งหมดลบคะแนนข้อนั้นแล้วนำค่าสหสัมพันธ์ที่ได้ไปทดสอบทางสถิติด้วยการทดสอบที (t-test)

5. หาความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้วิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α Coefficient) ของครอนบัค โดยมีค่าความเชื่อมั่น แบบวัดระดับความต้องการในการเรียนรู้ตลอดชีวิต .9660

6. ตรวจสอบปรับปรุงแก้ไขอีกครั้งให้สมบูรณ์ จัดพิมพ์แล้วนำไปเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลได้ดำเนินการดังนี้

1. ขอลงหนังสือแนะนำตัวผู้วิจัยจาก ภาควิชาบริหารการศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร ถึงผู้นำชุมชนในพื้นที่ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างเพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลในพื้นที่ จำนวน 400 ฉบับ
2. ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลของกลุ่มตัวอย่างจากผู้นำชุมชนด้วยตนเอง
3. รวบรวมแบบสอบถามที่ได้รับคืนมา จำนวน 356 ฉบับ ทำการตรวจสอบความสมบูรณ์ แล้วดำเนินการตามขั้นตอนของการวิจัยต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัย ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลที่รวบรวมได้โดยใช้คอมพิวเตอร์เพื่อหาค่าสถิติต่างๆ ดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามวิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่า ความถี่ ร้อยละ และนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ตารางประกอบการบรรยาย
2. ระดับความต้องการในการเรียนรู้ตลอดชีวิตของประชาชนวิเคราะห์โดยหาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

โดยกำหนดค่าเฉลี่ยและแปลความหมายของค่าเฉลี่ย แบ่งออกเป็น 4 ช่วง ซึ่งแต่ละช่วงมีความหมายเทียบเกณฑ์ ดังนี้

ค่าเฉลี่ย ระดับความต้องการ

3.50 – 4.00 มาก

2.50 – 3.49 ปานกลาง

1.50 – 2.49 น้อย

1.00 – 1.49 ไม่ต้องการ

3. ลำดับความต้องการการเรียนรู้ตลอดชีวิตของประชาชนในเขตเทศบาลนครพิษณุโลกนำมาวิเคราะห์หาความถี่และค่าร้อยละ (Percentage)

4. ปัญหาและข้อเสนอแนะต่อความต้องการในการเรียนรู้ตลอดชีวิตของประชาชนในเขตเทศบาลนครพิษณุโลกนำมาวิเคราะห์หาความถี่และค่าร้อยละ (Percentage)

5. การทดสอบค่าที (t-test) ค่าเอฟ (F-test) เพื่อเปรียบเทียบความต้องการการเรียนรู้ของประชาชนในเขตเทศบาลนครพิษณุโลก ตามตัวแปร โชน เพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ

5.1 จำแนกตามตัวแปร โชน อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ นำมาทดสอบค่าเอฟ (F-test)

5.2 จำแนกตามตัวแปร เพศ นำมาทดสอบค่าที (t-test)